

HAJJA QASIRA

Dak li jhobbuh l-allât imut żagħżuġh.

MENANDRO.

Inhoss u nifhem fija n-nifsi u nemmen li jien ma ndumx ma mmut. Hajja qasira għandu ġismi marid. Id-dinja fiergħa, bil-ġid, bil-ġieħ, bil-ġiours u b'kulma fiha, mhix il-qagħad tiegħi. Jien ma ngħixx bi hwejjeg li tmisshom u tarahom. L-ikel tiegħi l-ħsieb ta' mohħi, u x-xorb tiegħi l-għana li jfawwarli qalbi bħal gelgūl. Inħossni, inħossni mejjet ħaj: mejjet għad-dinja u ħaj għal xi mkien ieħor, xi mkien ieħor aqwa u aħjar minn hawn, xi mkien fejn tghammar l-erwieħ il-kbar. Lē, lē: mhix din saltnāti u ma tistax tkun din. Inħoss u nifhem li min hu bħali mhux maħluq għal saltna tat-tafal wieqfa fuq ir-ramel, kollha mimlija jasar u frugħat. Hemm oħra, bghid jew qrib, x'imkien bejn l-art u s-sema, għanja bid-dawl tal-ġierf, mid-deni mharsa, li ma tafx b'wisa' jew bi żmien, mohħija qalb ix-xemx u l-qawsalli, ħelu ħelu mistrieha fuq il-ġwienah kbar tal-*għageb* u ta' *seħer il-ġmiel*, li l-ebda bniedem ħlief il-poeta ma jaf biha. Imkebbes bi xrar l-imħabba ta' l-allât tal-Għana, u maħluq biex mix-xejn tal-ħolm ta' qalbu hu wkoll isawwar universi godda, ma jistax il-poeta jsib saltnātu fejn isibuha oħrajn ta' mohħ-hom dgħajjed u qalbhom iebes li f'għomorhom kollu ma jdu-qu qatt il-bews tal-Poeżija, is-Sultana ta' l-Arti. Inħoss u nifhem li min iex ta' din l-art. Jidhirli jiena li, għalkemm bniedem, il-bnedmin tad-dinja ma jixbhunix. Inħoss bħal ħaġa fija li biha nisboq lill-oħrajn. U sehmi u ġidi u tamti l-Poeżija! Ngħammar, waqtiet, f'saltna ta' ħolm, f'saltna ta' mħabba, f'saltna ta' ġmiel! Kulma nixtieq insibu fil-ħsieb ta' mohħi! Fil-palazz ta' qalbi tgħix it-tfajla li nħobb, tfajla li twieldet u kibret miegħi bħala biċċa minni li ma tintemmx għal kollox! Għax jispiċċa ż-Żmien, il-Wisa' u kull ma sar; imm'aħna, jiena u t-tfajla li nħobb—il-Poeżija—ma nispiċċawx mal-mewt: għax meta mmutu, nergħu nitwiieldu biex ma mmutu qat!

KARMENU VASSALLO

14 ta' Frar, 1938

IT-TLIET GRAZZJI

(Jaqbad mal-għadd ta' Diċembru 1937, p. 124)

It-tliet Grazzji kienu mixjin ħarir fl-arti sabiħa taż-żfin u Mrs. Younger darba ferħet lil Mrs. Busuttil għall-progress li kienet qiegħda tagħmel bintha Mary. Mhux għax it-tnejn l-oħra ma kinux bravi wkoll, imma Mary kienet l-aħjar waħda fost l-alljevi tagħha kollha. Fl-istess waqt li Mary kienet qiegħda tagħmel tant progress fiż-żfin, Lucinda kienet qiegħda tagħmel progress akbar fin-namur u kellha għal warajha nofs il-klassi. Imma hija kienet wisq miġbuda għal Bertie Cassar, li kienet għarfet fil-Ballu tal-Borża, u Bertie, għalkemm kien iħobb iżfen ma' kulħadd, lil Lucinda kien taha biżżejjed x'tifhem li jippreferiha għal kulħadd, Lucinda, mogħmija wara Bertie, kienet għall-ewwel darba dinbet kontra l-Għaqda u ħbiet lil ħutha dik il-ġibda li kienet qiegħda, jum wara jum, tikber dejjem iżjed fiha.

F'dawk il-ħames minuti li l-mamajiet kienu jiltaqgħu fl-antikamra ta' Mrs. Younger, jistennew lil uliedhom ħerġin kienu jgħidu waħda lill-oħra, il-bravuri ta' wliedhom, kemm fid-dar kif ukoll fl-iskola, kif ukoll ħafna praspas fuq kemm-il talba ġa kellhom għaž-żwieġ; talbiet ta' żgħažagħ għonja u mill-iżjed serji.

Jum wieħed, is-sinjura Busuttil kif reġgħet lura d-dar, mat-tliet Grazzji, minn għand Mrs. Younger, ġibdet fil-ġenb lil Lucinda u staqsietha min kien dak il-ġuvni li baqa' ħiereg magħha sal-bieb ta' barra ta' Mrs. Younger. Mhux għax dak il-ġuvni kellha xi tgħid xi ħaġa fih, xejn affattu; kien żagħżuġ ħelu, twil u eleganti, u kif kienet ġa ntebħet fil-Ballu tal-Borża, kellu ħafna għal warajh. Imma, bħala omm, kellha tkun taf lil dawk iż-żgħažagħ kollha li kienu midħla ta' wliedha.

"Bertie," wiegħbet xott xott Lucinda.

"Bertie Cassar?" kompiet l-omm.

"Iva," tenniet ftit u xejn mistagħgħba Lucinda.

"Kif kien tħallih waħdu Lilian Muscat? Sa fejn nat jien Lilian mhix fil-klassi tagħkom, mhux hekk?" staqsietha is-sinjura Busuttil.

"Le. Lilian mhix magħna," kompiet Lucinda bħal waħda mismuta "imma x'għandha x'taqsam Lilian?"